

KONCEPCJA BUDOWY ZINTEGROWANEJ SIECI
TRAS ROWEROWYCH, BIEGOWYCH ORAZ
NARCIARSKICH TRAS BIEGOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

ZAŁĄCZNIK 2.
STUDIUM PRZYPADKU
BUDOWA PROFESJONALNEJ TRASY DO NARCIARSTWA
BIEGOWEGO ZGODNIE Z WYMOGAMI FIS

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE
Kraków, grudzień 2013

ZAMAWIAJĄCY:

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Turystyki, Sportu i Promocji
ul. Wrocławska 53, 30-011 Kraków
Adres korespondencyjny: ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków
tel.: +48 12 37 96 000 | fax: +48 12 37 96 001 | www.malopolskie.pl |
www.malopolska.pl

WYKONAWCA:

NEUTENO Jacek Ziebura
ul. Heleny 14/136
30-838 Kraków
biuro@neuteno.pl
T: +48 793 388 366

Skład zespołu roboczego:

mgr Dariusz Cieślak
mec. Agnieszka Gębiś
mgr Dariusz Kaczmarski
dr inż. Tadeusz Kopta
mgr Krystyna Liszkowska
mgr inż. Bartłomiej Lustofin
mgr Piotr Manowiecki
mgr inż. Jacek Taraska
mgr inż. Jacek Ziebura

Spis treści

1. Lokalizacja biegowych tras narciarskich.....	5
1.1. <i>Aspekty organizacyjne</i>	5
1.2. <i>Aspekty logistyczne</i>	7
1.3. <i>Sprawy własnościowe</i>	8
2. Analiza uwarunkowań technicznych.....	9
2.1. <i>Warunki klimatyczne</i>	9
2.2. <i>Naśnieżanie</i>	9
2.3. <i>Oddziaływanie na środowisko</i>	9
3. Uwarunkowania finansowe.....	11

1. Lokalizacja biegowych tras narciarskich

Narciarskie trasy biegowe usytuowane są na terenie gminy Zakopane. Stanowią połączenie dwóch tras – jedna należy do Centralnego Ośrodka Sportu (COS Ośrodek Przygotowań Olimpijskich Zakopane) druga do Gminy Miasta Zakopane (tzw. Trasy Zachodnie).

Zakopane leży w kotlinie u stóp Tatr. Jest najwyższym miastem Polski, osiągając wysokość 740 -1000 m n. p. m. Zakopane stanowi kolebkę polskiego narciarstwa, na jego terenie funkcjonuje wiele klubów sportowych prowadzących sekcje narciarstwa klasycznego oraz Szkoła Mistrzostwa Sportowego. W Zakopanem organizowane były Mistrzostwa Świata w narciarstwie klasycznym (1929, 1939, 1962), Zimowe Uniwersjady (1956, 1993, 2001) oraz inne międzynarodowe zawody różnej rangi, które rozgrywane są co roku.

Zakopane przyciąga turystów również pod względem kulturowym. Pod koniec XIX wieku Zakopane stało się ośrodkiem kulturalnym, odwiedzanym przez takie sławne postacie polskiej kultury jak: Henryk Sienkiewicz, Władysław Orkan, Stefan Żeromski, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Jan Kasprówicz, Mieczysław Karłowicz. W Tatrach bywali polscy laureaci Nagrody Nobla: Maria Skłodowska-Curie, Władysław Reymont, Czesław Miłosz, Wisława Szymborska, a także przebywali na stałe tacy artyści jak Karol Szymanowski czy Stanisław Ignacy Witkiewicz.

W Zakopanem znajduje się również stadion biegowy Centralnego Ośrodka Sportu. Położony jest na wysokości 910 m n. p. m., trasy biegowe między 890 a 960 m n. p. m.

Po przeprowadzonej w 2009 r. modernizacji stadionu lekkoatletycznego w okresie zimowym ma on spełniać funkcje stadionu narciarskiego. W jego pobliżu znajdują się budynki, w których można zorganizować pomieszczenia biura zawodów, gabinety lekarskie, siłownię, szatnie.

Istniejące trasy treningowe mają długość 2,5 km, 3 km oraz 3,75 km i szerokość 9-12 m. Obecnie są wykorzystywane głównie do treningów i lokalnych zawodów i nie wymagają rozbudowy.

Trasa biegowa o długości 2,5 km (F) posiadała homologację FIS do 30.06.2013 roku. Zakopane prowadzi starania, aby pozostałe trasy biegowe uzyskały homologację FIS, gdyż jest to niezbędne do rozegrania MŚ.

Urząd Miasta Zakopane zwrócił się do FIS z wnioskiem o nadanie homologacji FIS dla tras biegowych o długości: 1,3 km, 1,6 km, 2,5 km i 3,3 km, położonych na wschód od skoczni dużej. Nowo wybudowany stadion oraz zastępcze trasy biegowe uzyskały homologację FIS ważną do 2015.

1.1. Aspekty organizacyjne

Zakopane wspólnie z Polskim Związkiem Narciarskim i Tatrzańskim Związkiem Narciarskim starało się o przyznanie miastu prawa organizacji Mistrzostw Świata FIS w Narciarstwie Klasycznym w 2017 r.

Poparcie dla kandydatury miasta Zakopanego, jako organizatora Mistrzostw Świata FIS w Narciarstwie Klasycznym wyrazili m. in. Marszałek Województwa Małopolskiego, Starosta Powiatu Tatrzańskiego, Dyrekcja Tatrzańskiego Parku Narodowego, Dyrekcja Centralnego Ośrodka Sportu - Ośrodka Przygotowań Olimpijskich w Zakopanem.

W przyjętej w dniu 28 lipca 2004 r. na sesji Rady Miasta Uchwale dotyczącej „Strategii zrównoważonego rozwoju miasta Zakopane” zostały określone główne działania m. in. w zakresie rozwoju turystyki i sportu, w tym organizacji imprez oraz budownictwa sportowego i turystycznego w mieście. Uchwała

Nr XXII/269/2008 Rady Miasta Zakopane z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie organizacji zawodów w sportach zimowych o najwyższej światowej randze upoważnia Burmistrza Miasta Zakopane do „ubiegania się o prawa do organizacji i organizowania zawodów w sportach zimowych o najwyższej światowej randze”.

Dyrekcja Tatrzańskiego Parku Narodowego w Zakopanem pozytywnie zaopiniowała program planowanych Mistrzostw Świata FIS w Narciarstwie Klasycznym 2017 i wyraziła zgodę na rozegranie konkurencji narciarskich na obiektach (skocznie, trasy biegowe) położonych w rejonie Parku i terenach do niego przyległych.

Polski Związek Narciarski, Tatrzański Związek Narciarski i Miasto Zakopane zorganizowali wiele krajowych i międzynarodowych zawodów sportowych. Przewiduje się zorganizowanie w latach 2011 - 2017 zawodów narciarskich FIS, takich jak: Puchary Świata FIS w skokach, Puchary Kontynentalne w skokach, Letnie Grand Prix w skokach na igielicie, zawody FIS w biegach narciarskich oraz Mistrzostwa Świata Juniorów w konkurencjach klasycznych. Organizacja szeregu imprez narciarskich została zapisana w wieloletniej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Zakopane.

Międzynarodowe zawody FIS w narciarstwie klasycznym zorganizowane w Zakopanem w latach 1962-2011

Mistrzostwa Świata FIS w konkurencjach klasycznych – 1962

Memoriał Bronisława Czecha i Heleny Marusarzówny w narciarstwie – 1962 i w latach następnych

Puchar Świata FIS w biegach narciarskich – 1979, 1980

Puchar Świata FIS w skokach narciarskich – 1980, 1990-2011

Puchar Kontynentalny FIS w skokach narciarskich – 1991-2009

Puchar Kontynentalny FIS w skokach na igielicie - 1997

Puchar Świata FIS „B” w kombinacji norweskiej – 1997, 2003, 2004

Finał Pucharu Świata FIS „A” i „B” w kombinacji norweskiej – 1999, 2007, 2008

Zawody FIS w biegach sprinterskich - 2001-2004

Letnie Grand Prix w skokach na igielicie – 2004-2011

Puchar Kontynentalny FIS w biegach sprinterskich – 2006, 2007

Mistrzostwa Świata FIS Juniorów w skokach i kombinacji norweskiej – 2008

COC Slavic Cup – 2009-2011

Dyrekcja Centralnego Ośrodka Sportu - Ośrodek Przygotowań Olimpijskich Inwestycji w Zakopanem zadeklarowała udostępnienie obiektów sportowych oraz dostosowanie posiadanych obiektów do wymogów Międzynarodowej Federacji Narciarskiej. Gmina Zakopane sygnowała umowy na dzierżawę działek pod trasy biegowe na okres 2015 - 2020 r. Umowy zawarte do 2015 r. będą prolongowane do roku 2020.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, że przygotowanie obiektów dla narciarstwa biegowego pozwoliłoby w przyszłości zwiększyć szanse na organizację imprez klasy MŚ, istnieje realna szansa realizacji inwestycji przy poparciu ww. środowisk, osób i instytucji. Lokalizacja obiektów w obrębie TPN oraz jego otulinie jest faktem. Sama jednak inwestycja nie niesie większych zagrożeń i uciążliwości dla środowiska. Dopiero organizacja imprez masowych wpływa na bezpośrednią ingerencję (w krótkim okresie czasu) w stan przyrody.

1.2. Aspekty logistyczne

Komunikacja i transport

Zakopane położone jest w odległości 100 km od Krakowa – stolicy województwa. Dysponuje dobrymi połączeniami kolejowymi i drogowymi z większymi miastami Polski i Europy.

W pobliżu Zakopanego znajdują się trzy przejścia graniczne o dużym znaczeniu dla ruchu międzynarodowego, a także międzynarodowe porty lotnicze Kraków-Balice, Katowice-Pyrzowice oraz Poprad na Słowacji.

Lotniskiem kluczowym dla całej Małopolski jest Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice, który może być wspomagany przez: Międzynarodowy Port Lotniczy Warszawa-Okęcie, Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice-Pyrzowice oraz Poprad, Bratysława (Słowacja) i Wiedeń (Austria). Realny jest też transport z wykorzystaniem lotniska sportowego w Nowym Targu odległego od Zakopanego o 24 km, a także lądowiska helikopterowego w Zakopanem, z którego korzystają służby medyczne, ratownictwo górskie (TOPR) oraz VIP.

W okresie poprzedzającym organizację Mistrzostw Świata FIS w Narciarstwie Klasycznym Zakopane 2017 planowana była rozbudowa lotniska sportowego i dostosowanie do obsługi niewielkich samolotów. Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice leży w odległości 110 km od Zakopanego (czas podróży samochodem to około 85 minut). Posiada on bezpośrednie połączenie z głównymi lotniskami europejskimi oraz ze wszystkimi częściami świata.

Między Zakopanem a kluczowymi miastami Polski funkcjonuje transport autobusowy, zarówno państwowy, jak i prywatny. Połączenie z Krakowem gwarantuje droga szybkiego ruchu Nr 7 / 47.

Realizowany program budowy dróg i autostrad zapewni Polsce w najbliższych latach dobre drogowe połączenia międzynarodowe. Budowana jest autostrada A-4, która biegnie z Niemiec, przez Kraków, do Ukrainy.

Do Zakopanego dotrzeć można z Europy Południowej przez Słowację, przekraczając granicę na czterech przejściach granicznych: Łysej Polanie (20 km), Jurgowie (20 km), Chochołowie (20 km) i Chyżnem (50 km).

Zakopane dysponuje bezpośrednim połączeniem kolejowym z Krakowem.

W okresie zwiększonego ruchu turystycznego Polskie Koleje Państwowe (PKP) uruchamiają na trasach między większymi miastami kraju i Zakopanem dodatkowe składy.

Kraków posiada bezpośrednie połączenie kolejowe z Międzynarodowym Portem Lotniczym Kraków-Balice, zapewniając dojazd do centrum miasta w ciągu 15 minut. Po rozbudowie sieci kolejowej czas podróży pociągiem z Krakowa do Zakopanego ulegnie skróceniu do około 120 minut. Rozbudowa niestety nie jest planowana przed rokiem 2020. Nie została ujęta „Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015”, przyjętym przez Radę Ministrów 7 listopada 2011 r. Inwestycja znajduje się natomiast w „Master Planie dla transportu kolejowego do 2030 r.”, jako przeznaczona do realizacji po 2020 r.

Miasto Zakopane dysponuje siecią parkingów na terenie Zakopanego. Łącznie z parkingami należącymi

do osób prywatnych tworzą około 1500 miejsc parkingowych. W centrum miasta na równi Krupowej, w czasie trwania imprez sportowych, uruchamiany jest dodatkowo parking na około 2000 samochodów osobowych, oraz wzdłuż ul. Podhalańskiej i ul. Droga do Olczy parking dla autokarów turystycznych na 750 miejsc parkingowych. Czas dojścia pieszo z parkingów, które są oddalone od miejsc zawodów 1,5-2 km, wynosi 15-20 minut.

Baza noclegowa i gastronomiczna

Istniejąca infrastruktura, obiekty sportowe, baza noclegowa i gastronomiczna jest dobrze rozwinięta, umożliwiając przeprowadzenie imprez klasy Mistrzostw Świata zgodnie ze standardami określonymi przez FIS.

Zakopane posiada doskonałą bazę noclegową, której standard z roku na rok jest coraz wyższy. W ostatnich latach na terenie miasta Zakopane wybudowano wiele nowych obiektów o różnorodnym standardzie. Ilość miejsc noclegowych w hotelach, ośrodkach wypoczynkowo-sportowych, pensjonatach oraz kwaterach prywatnych w Zakopanem i okolicy wynosi około 110 tysięcy miejsc i wciąż wzrasta.

W gminach wchodzących w skład powiatu tatrzańskiego (Biały Dunajec, Bukowina Tatrzańska, Kościelisko, Poronin) odległych od centrum Zakopanego o 3-7 km, istnieje możliwość zakwaterowania dodatkowo ponad 100 tysięcy turystów.

1.3. Sprawy własnościowe

Obiekty sportowe, na których organizowane są zawody w czasie mistrzostw, są własnością Skarbu Państwa i są zarządzane przez Centralny Ośrodek Sportu - Ośrodek Przygotowań Olimpijskich w Zakopanem.

Część tras narciarskich, zlokalizowanych w obrębie Tatrzańskiego Parku Narodowego, położona jest na gruntach prywatnych.

Centralny Ośrodek Sportu - Ośrodek Przygotowań Olimpijskich, Wydział Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Zakopane oraz Tatrzański Park Narodowy wydały zezwolenia na modernizację i rozbudowę obiektów sportowych.

Urząd Gminy Zakopane podpisał z właścicielami terenów prywatnych, po których przebiega część tras biegowych, umowy dzierżawy tych gruntów do roku 2015 (część gruntów) i 2020. Umowy te mają zostać przedłużone na następne lata. Tereny, na których zlokalizowane są trasy narciarskie, leżą w granicach parku narodowego, w związku z tym właściciele prywatni nie mają możliwości wykorzystania terenów w sposób dowolny.

Gmina Zakopane planuje wykupić część gruntów prywatnych w przypadku organizacji MŚ w narciarstwie klasycznym.

2. Analiza uwarunkowań technicznych

2.1. Warunki klimatyczne

Zakopane leży na południu Polski, około 100 km od Krakowa, przy granicy z republiką Słowacką, w kotlinie u stóp Tatr. Centrum miasta znajduje się na wysokości 838 m n.p.m. Duża wysokość bezwzględna i otoczenie wysokimi szczytami górskimi wpływa na górski klimat Zakopanego.

Obszar Tatr i Podhale należą do strefy klimatu umiarkowanego, o charakterze przejściowym oceaniczno-kontynentalnym. Średnie roczne wartości temperatury w Zakopanem są podobne jak w Europie Środkowej i osiągają maksimum w lipcu (14,8°C), minimum w styczniu (-5,8°C) oraz średnią roczną na poziomie 4,8°C. Na terenie Kotliny Zakopiańskiej występują wiatry głównie z kierunków: południowo-zachodniego, zachodniego i północno-wschodniego. Typowym zjawiskiem dla tego obszaru jest bardzo silny wiatr południowy, zwany lokalnie halnym, przynoszącym suche i ciepłe powietrze. W Zakopanem przeważnie występują jednak cisze lub słabe wiatry. Średnio w ciągu roku w mieście występuje 187 dni z opadem. W Zakopanem spada średnio rocznie ok. 1 100mm opadu (w Tatrach ok. 1 600mm), z czego 21% stanowi opad w postaci śniegu. Przeciętna liczba dni z pokrywą śnieżną w styczniu wynosi 29,5 dni, w lutym 24,9 dni. Średnia grubość pokrywy śnieżnej stanowi 36 cm.

Stadion biegowy położony jest na wysokości 910 m n.p.m., trasy biegowe na północnych stokach Tatr między 890 a 960 m n.p.m. Na obszarze organizowania zawodów temperatura jest niższa średnio 2-3°C, a grubość pokrywy śnieżnej jest wyższa o 5 -10 cm.

2.2. Naśnieżanie

Obydwa skocznie narciarskie (duża i normalna) wyposażone są w urządzenia do produkcji śniegu. Produkcja i magazynowanie śniegu trwa od listopada do marca, o ile pozwalają na to warunki atmosferyczne. Wykorzystywane obecnie urządzenia są także używane do zaśnieżania stadionu biegowego i tras narciarskich. Ponadto do śnieżenia tras biegowych wykorzystuje się śnieg ze sztucznie mrożonego toru do jazdy szybkiej i lodowiska hokejowego, znajdującego się w pobliżu tych obiektów. Istniejące obiekty narciarskie, w tym stadion biegowy i trasy biegowe, zostaną wyposażone w nowoczesne maszyny do wytwarzania śniegu.

2.3. Oddziaływanie na środowisko

W wyniku wdrażania dyrektyw unijnych obiekty sportowe zaplanowane do budowy i rozbudowy częściowo znalazły się w granicach Europejskiego Obszaru Chronionego Natura 2000. Obszary te są jednak na tyle zainwestowane i przekształcone, że nie posiadają walorów naturalnych, nie występują tu siedliska ani gatunki priorytetowe dla Wspólnoty Europejskiej.

W tym zakresie gmina Zakopane przeprowadziła procedurę wstępnego screeningu, w wyniku której ustalono, że konieczne prace modernizacyjne nie będą w sposób znaczący oraz nieodwracalny oddziaływać na środowisko. Wykonanie prac budowlanych odbędzie się bez znaczącego oddziaływania na środowisko. Na każdym etapie prac, od planowania i projektowania do wykonawstwa, muszą być brane pod uwagę zasady ochrony środowiska naturalnego.

W granicach administracyjnych Zakopanego leży Tatrzański Park Narodowy. (5 071 ha, ok. 50% powierzchni parku).

Prace modernizacyjne nie będą w znaczący oraz nieodwracalny sposób oddziaływać na środowisko, prowadzone będą w terenach zainwestowanych oraz na obszarze łąk i pastwisk. Przy ingerencji w tereny zalesione wykorzystywane będą istniejące trasy narciarskie i drogi. Większość urządzeń na obiektach sportowych (trybuny, mostki, kładki, wiadukty, telebimy, telebordy, namioty itp.) będzie miała charakter tymczasowy.

Sąsiadujące z obiektami sportowymi tereny parku nie są objęte ochroną ścisłą. Zaadoptowanie obiektów sportowych do wymagań FIS tylko w niewielkim stopniu będzie ingerowało w przyrodę. Podstawowe prace obejmować będą modernizację istniejących obiektów - stadionu wraz z trasami biegowymi w obrębie kompleksu Centralnego Ośrodka Sportu.

Na obszarze Parku Narodowego działania ograniczą się do terenów już obecnie zainwestowanych w infrastrukturę sportową i towarzyszącą (obszar stadionów i skoczni). Inwestycyjne na pozostałych terenach przede wszystkim polegały będą na poszerzeniu istniejących tras biegowych. Ich przebieg został tak opracowany, aby wykorzystać znajdujące się w terenie drogi, ścieżki, luki w drzewostanie oraz łąki i pastwiska.

Dyrekcja Tatrzańskiego Parku Narodowego pozytywnie zaopiniowała przeprowadzenie modernizacji i rozbudowę obiektów narciarskich położonych na terenie i w pobliżu Parku.

3. Uwarunkowania finansowe

Konieczne prace przy stadionie i trasy biegowych (część z tych prac została już wykonana lub jest w trakcie realizacji):

1. opracowanie dokumentacji projektowej wraz z ekspertyzami;
2. zakup maty ochronnej służącej do przykrycia tartanu na stadionie (na boiskach do gier oraz na boisku do piłki nożnej);
3. wylesienie terenu pod trasy biegowe (poszerzenie tras), częściowe poszerzenie, niwelacja i podbudowa tras biegowych: 1.3 km, 1.6 km, 2.5 km, 3.75 km (C + F);
4. wylesienie terenu pod kontenery, stanowiska wozów transmisyjnych i technicznych TV oraz terenu przeznaczonego do zainstalowania rozkładanych trybun;
5. prace związane z poszerzeniem, niwelacją i podbudową tras biegowych: 1.3 km, 1,6 km, 2.5 km, 3.75 km, 5 km, 7,5 km (C + F);
6. wykup i dzierżawa gruntów przyległych do skoczni i tras biegowych;
7. wykonanie podziemnych instalacji do sztucznego zaśnieżania, oświetlenia, nagłośnienia oraz instalacji umożliwiającej podłączenie kamer TV (stadion, trasy biegowe)
8. budowa (poszerzenie do 18 - 24m) mostu na Potoku Białym oraz wybudowanie tamy (zbiornik ujęcie wody do sztucznego zaśnieżania tras;
9. poszerzenie i rozbudowa drogi wjazdowej od ul. Przewodników Tatrzańskich;p
10. przebudowa stadionu dla funkcji zimowej z wykonaniem podziemnego przejścia (tunelu) długości 60-80 m na stadionie, muru oporowego z pomieszczeniami zaplecza techniczno-sportowego, trybunami, zapleczem pomiaru czasu /strefa mety/;
11. zakup armatek śnieżnych wraz z wyposażeniem oraz ratraków i skuterów śnieżnych;
12. modernizacja istniejącej pompowni nr 2 dla potrzeb tras biegowych;
13. rozbiórka budynku na trasie biegowej;
14. dostosowanie „amfiteatru” do testowania nart
15. oświetlenie stadionu i tras biegowych: 1.3 km, 1,6 km, 2.5 km (instalacja naziemna);
16. budowa tuneli (wiaduktów) dla tras biegowych pod drogą dojazdową do zespołu skoczni średnich i skoczni dużej;
17. modernizacja i utwardzanie parkingów, dróg wewnętrznych oraz zagospodarowanie terenów zielonych;
18. wybudowanie mostu (wiaduktu) - wyjście /powrót tras biegowych ze stadionu na zachód;
19. wykonanie urządzeń o charakterze tymczasowym, kontenerowe szatnie dla zawodników, kabiny komentatorskie, zaplecze sanitarne, składane trybuny (zakup i dzierżawa), tablice informacyjne, tymczasowe mostki, przejścia dla widzów, namioty, itp.

Dyrekcja Centralnego Ośrodka Sportu Zakopane i Burmistrz Miasta Zakopane zwrócili się do Ministerstwa Sportu i Turystyki o przyznanie dotacji na rozbudowę i modernizację tych obiektów.

Szacowany koszt prac modernizacyjnych wynosi ok. 23 mln zł, przy czym część prac jest sukcesywnie wykonywana i finansowana z dotacji Ministerstwa Sportu i Turystyki. Dodatkowo (w przypadku organizacji MŚ) miał zostać zabezpieczony budżet ok. 7,5mln zł na wykup działek od prywatnych właścicieli oraz na opłacenie dzierżawy gruntów, przez które przebiegają trasy biegowe oraz część kosztów wykonania infrastruktury tymczasowej.